

KELM

KNOWLEDGE • EDUCATION • LAW • MANAGEMENT
NAUKA • OŚWIATA • PRAVO • ZARZĄDZANIE

№ 4 (48) / 2022

© SCIENTIFIC ISSUE OF
KNOWLEDGE, EDUCATION, LAW AND MANAGEMENT

All materials published in this issue are based on scientific researches and are, mainly,
the parts of Ph.D processes

KNOWLEDGE • EDUCATION • LAW • MANAGEMENT
NAUKA • OŚWIATA • PRAVO • ZARZĄDZANIE
№ 4 (48)

EDITORIAL BOARD

Przewodniczący Rady Redakcyjnej prof. dr hab. **JANUSZ NICZYPORUK**
(Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Polska)

Sekretarz Redakcji: doc. dr **EWA JASIUK** (Uczelnia Łazarskiego, Warszawa, Polska)

Edytor techniczny: doc. dr **OLEH BATIUK** (Lesya Ukrainka Volyn National University, Ukraine)

doc. dr SVITLANA CHERNETA (Lesya Ukrainka Volyn National University, Ukraine)

prof. dr hab. VALERII KOLESNYK (Academy of the Security Service of Ukraine, Ukraine)

prof. dr hab. IRYNA HORA (Academy of the Security Service of Ukraine, Ukraine)

prof. dr hab. ANNA PRZYBOROWSKA-KLIMCZAK

(Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Polska)

prof. dr hab. ANDRZEJ PANASIUK (Uniwersytet w Białymstoku, Polska)

prof. dr hab. EWA CZECH (Uniwersytet w Białymstoku, Polska)

prof. dr EVGEN LUK'YANCHIKOV (National Technical University of Ukraine KPI, Ukraine)

prof. dr hab. PETRO SAVCHUK (Lutsk National Technical University, Ukraine)

dr. theol. PETRO STANKO (Der Katholische Militärpfarrer m. Ingolstadt, Deutschland)

prof. dr hab. ANZOR SHARASHENIDZE

(Tbilisi David Agmashenebeli Teaching University, Georgia)

prof. dr hab. SERGEY PETKOV (Viceprezident Európsky inštitút ďalšieho vzdelávania, Slovensko)

prof. dr hab. MARJJA CZEPIŁ (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Polska)

Official website: www.kelmczasopisma.com

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2022.4.31>

TRENING PSYCHOKOREKCYJNY “UCZYMY SIĘ KONSTRUKTYWNIEM ROZWIĄZYWAĆ SYTUACJE KONFLIKTOWE”

Nataliia Hrynova

*kandydat nauk psychologicznych, docent, docent Katedry Psychologii
Humańskiego Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego
imienia Pawła Tyuczyny (Humań, Ukraina)
ORCID ID: 0000-0001-7261-9871
grineva-n@ukr.net*

Victoriia Stanishevskaya

*wykładowca Katedry Psychologii
Humańskiego Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego
imienia Pawła Tyuczyny (Humań, Ukraina)
ORCID ID: 0000-0003-3324-8988*

Adnotacja. W artykule scharakteryzowano pojęcia „konfliktu” i „konfliktu intrapersonalnego”. Należy zauważyć, że sytuacje konfliktowe doświadczane w okresie dojrzewania mają ostrzejsze tempo i mają nie tylko negatywny wpływ na kształtowanie się osobowości, ale mogą również prowadzić do rozwoju stanów kryzysowych, zjawisk neurotycznych i nieprawidłowych zmian osobowości. Określone są specyficzne przejawy konfliktu intrapersonalnego, charakterystyczne dla nich cechy w sferze poznawczej, emocjonalnej i behawioralnej młodzieży. Przedstawiono wyniki badania neurotyzmu wśród młodzieży, które wskazują na obecność podwyższonego poziomu „neurotyzmu” wśród dzieci w wieku młodzieńczym. Przedstawiono autorski trening psychokorekcyjny „Naucz się konstruktywnie rozwiązywać sytuacje konfliktowe” do użytku przez psychologów pracujących z dziećmi w wieku młodzieńczym. Szkolenie może być stosowane jako metoda pomocy nastolatkom, którzy mają zwiększony poziom konfliktu, oznaki konfliktu intrapersonalnego, wysoki poziom „neurotyzmu”.

Słowa kluczowe: konflikt intrapersonalny, konflikt, nastolatki, neurotyzm, trening.

PSYCHOCORRECTIVE TRAINING “LET’S LEARN TO SOLVE CONFLICT SITUATIONS CONSTRUCTIVELY”

Nataliia Hrynova

*PhD of Psychological, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Psychology
Pavlo Tyuchyna Uman State Pedagogical University (Uman, Ukraine)
ORCID ID: 0000-0001-7261-9871
grineva-n@ukr.net*

Victoriia Stanishevskaya

*Teacher of the Psychology Department
Pavlo Tyuchyny Uman State Pedagogical University (Uman, Ukraine)
ORCID ID: 0000-0003-3324-8988*

Abstract. The article describes the concepts of “conflict” and “intrapersonal conflict”. It is noted that conflict situations that are experienced in adolescence have a more acute flow rate and have not only a negative impact on personality formation, but can also lead to the development of crisis states, neurotic phenomena, and abnormal personality changes. The specific manifestations of intrapersonal conflict, their characteristic features in the cognitive, emotional and behavioral spheres of adolescents are determined. The results of a study of neuroticism among adolescents are presented, which indicate the presence of an increased level of “neuroticism” among children of adolescent age. The author’s psychocorrective training “Learning to constructively resolve conflict situations” is presented for use by psychologists working with adolescent children. Training can be used as a method of providing assistance to teenagers who have an increased level of conflict, signs of intrapersonal conflict, and a high level of “neuroticism”.

Key words: intrapersonal conflict, conflict, teenagers, neuroticism, training.

ПСИХОКОРЕКЦІЙНИЙ ТРЕНІНГ «ВЧИМОСЬ КОНСТРУКТИВНО ВИРІШУВАТИ КОНФЛІКТНІ СИТУАЦІЇ»

Наталія Гриньова

*кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини (Умань, Україна)
ORCID ID: 0000-0001-7261-9871
grineva-n@ukr.net*

Вікторія Станішевська

*викладач кафедри психології
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини (Умань, Україна)
ORCID ID: 0000-0003-3324-8988*

Анотація. В статті охарактеризовано поняття «конфлікт» та «внутрішньоособистісний конфлікт». Зазначається, що конфліктні ситуації, які переживаються в підлітковому віці мають гостріший темп протікання та чинять не тільки негативний вплив на формування особистості, а й можуть призвести до розвитку кризових станів, невротичних явищ, аномальних змін особистості. Визначено специфічні прояви внутрішньоособистісного конфлікту, характерні для них ознаки у когнітивній, емоційній та поведінковій сферах підлітків. Подано результати дослідження нейротизму серед підлітків, які свідчать про наявність підвищеного рівня «нейротизму» серед дітей підліткового віку. Представлено авторський психокорекційний тренінг «Вчимося конструктивно вирішувати конфліктні ситуації» для використання психологами, які працюють з дітьми підліткового віку. Тренінг може застосовуватися як метод надання допомоги підліткам, які мають підвищений рівень конфліктності, ознаки внутрішньоособистісного конфлікту, високий рівень «нейротизму».

Ключові слова: внутрішньоособистісний конфлікт, конфлікт, підлітки, нейротизм, тренінг.

Вступ. Конфлікт, будучи явищем складним і багатовимірним, на сучасному етапі розвитку психологічної науки, продовжує бути актуальним серед наукових досліджень. Конфлікт є частиною повсякденного життя, багато людей практично щодня виявляються втягненими в конфліктну ситуацію. Протириччя у поглядах, переконаннях між людьми, можуть загострюватися і переростати в конфлікт, який впливає на всі сфери особистості. Конфліктні ситуації, які виникають у підлітковому віці, мають більш прискорений та гостріший темп протікання, часом доходять до зіткнення, як в фізичному так і в психічному проявах. Своєчасно невирішений конфлікт може перетікати у більш гострішу фазу і перейти у внутрішньоособистісний конфлікт, який може призвести до негативних явищ.

Внутрішньоособистісний конфлікт являє собою протистояння двох начал в психіці людини: того, що сприймається і емоційно переживається як важлива для людини психологічна проблема, і того, що потребує свого розв'язку і викликає внутрішню роботу, спрямовану на його подолання. Вони супроводжують людину протягом усього життя (Громова, 2000: 16).

Мета статті: представити авторський психокорекційний тренінг «Вчимося конструктивно вирішувати конфліктні ситуації», який може використовуватися психологами з метою надання допомоги підліткам, які переживають гострі кризові стани, проявляють високу конфліктність та нейротизм. Також, тренінг можливо використовувати як профілактичний метод з метою формування знань про психологічну природу конфліктів, їх структуру й динаміку, ефективні способи вирішення серед дітей підліткового віку.

Основна частина. Внутрішньоособистісний конфліктів має специфічні особливості: відсутність суб'єктів конфліктного протистояння в особі окремих особистостей або груп, сторонами конфлікту стають різні внутрішньоособистісні світи; протікає у формі важких внутрішніх переживань, супроводжується специфічними станами (страхом, депресіями, стресом, може вилитися в невроз або психоз); має латентність протікання як для оточення, так часто і для самого індивіда. Тому потрібно бути дуже уважним при роботі з підлітками, щоб надати їм професійну психологічну допомогу.

Різні аспекти внутрішньоособистісних конфліктів були вивчені: психологічні маркери (Т. Третьяковою, В. Станішевською, 2020: 173); класифікація (Є. Бабосовим, 2000: 47); феноменологічна карта (О. Савіним, 2012: 32); особистісні детермінанти конфліктності (О. Камінською, 2020: 85) та ін.

Матеріал і методи дослідження. Існує чимало діагностичних методик для вивчення проявів конфліктності, які можуть вказувати на наявність внутрішньоособистісного конфлікту. Нами було проведено психологічне дослідження з використанням психодіагностичної методики «Опитувальник Г. Айзенка» (Eysenck Personality Questionnaire) призначений для вивчення екстра-інтроверсії і нейротизму як базових особистісних вимірів серед підлітків. Всього у дослідженні приймали участь 78 підлітків у віці 12–14 років (25 дівчаток та 53 хлопчики). Аналіз результатів дослідження дає підстави стверджувати, що середній та високий рівень нейротизму притаманний 52 % досліджуваних. Такий показник ми вважаємо високим, тому була

розроблена психокорекційна тренінгова програма «Вчимося конструктивно вирішувати конфліктні ситуації» (далі – тренінг), яка розрахована на 7 занять. Кількість учасників – 10–15 осіб.

Під час тренінгу учасники отримують знання про психологічну природу конфліктів, їх структуру й динаміку, ефективні способи вирішення. У ході тренінгу підлітки навчаються конструктивним способам вирішення конфліктних ситуацій, що сприятиме зменшенню їх конфліктності у зовнішніх та внутрішніх проявах.

Результати та їх обговорення. Мета тренінгу: допомогти учасникам зрозуміти природу конфліктів причини їх виникнення та шляхи подолання. Отримання знань та набуття навичок щодо конструктивного вирішення конфліктних ситуацій.

Завдання тренінгу:

- навчити використовувати та застосовувати на практиці методи знаходження рішення в конфліктних ситуаціях;
- допомогти учасникам навчитися неупереджено оцінювати конфліктну ситуацію;
- допомогти учасникам скоректувати свою поведінку у бік зниження його конфліктогенності (зняти конфліктність в особово-емоційній сфері);
- об'єднання конкретного колективу (у випадку якщо всі учасники представляють колектив), розвиток умінь і навичок командної взаємодії.

Заняття № 1 (тривалість – 2 години). Привітання, вступне слово. Мета та завдання тренінгу. Знайомство. Визначення правил роботи групи («Слухати один одного», «Говоріть по суті», «Виявляти повагу», «Закон нуль-нуль», «Конфіденційність», «Правило стоп», «Персоніфікація», «Двомовність», «Правило вільної ноги», «Правило руки», «Бути позитивними»). Очікування.

Вправа «Інтерв'ю» (час виконання – 10 хв). Мета: розвиток умінь слухати партнера і удосконалювати комунікативні навички. Скорочення комунікативної дистанції між учасниками тренінгу.

Інструкція: Учасники розбиваються на пари і протягом 10 хв розмовляють зі своїм партнером, намагаючись дізнатися про нього якомога більше. Потім кожен готує коротке представлення свого співрозмовника. Головне завдання – підкреслити його індивідуальність, несхожість на інших. Після чого учасники по черзі представляють один одного.

Вправа «Очікування» (час виконання – 10 хв). Мета: Виявити очікування кожного учасника групи.

Інструкція: Тренер роздає учасникам групи стікери і пропонує записати те, що вони очікують від тренінгу. Потім кожен підходить до задалегідь підготовленого плакату і приліплює стікер, далі учасники сідають в коло і по бажанню висловлюють свої очікування. Бажано, щоб висловився кожен з учасників.

Вправа «Мозковий штурм «Види конфліктів» (час виконання – 10 хв). Мета: сприяти усвідомленню поняття «конфлікту».

Інструкція: тренер пропонує учасникам обговорити питання: «Що таке конфлікт?». Усі висловлювання учасників записуються, потім тренер робить невеличке інформаційне повідомлення про поняття «конфлікт» і види конфліктів, використовуючи матеріал інформаційного блоку.

Вправа-розминка «Ураган» (час виконання – 10 хв). Мета: сприяти зниженню напруги в колективі. Розвиток згуртованості, довіри, встановлення дружніх стосунків.

Інструкція: Учасники сідають у коло, ведучий виходить у його центр і пропонує помінятися місцями всім, хто має певну ознаку (білу сорочкою, блакитні очі і т. д.). Якщо учасник відповідає названій ознаці, він обов'язково повинен своє місце або стати ведучим. Ведучий називає тільки ту ознаку, яку він на даний момент має. Коли гравці міняються місцями, він повинен зайняти чие-небудь місце. Учасник, що залишився без стільця, стає ведучим. Якщо він довго не може сісти в коло, то може сказати: «Ураган», і тоді всі, хто сидить в колі – міняються місцями.

Вправа «Перегляд презентації» (час виконання – 15 хв) Інструкція: Тренер пропонує переглянути презентацію, в якій розкриваються теоретичні положення конфлікту (види конфліктів, їх перебіг, етапи і способи їх вирішення). Після перегляду відбувається обговорення.

Вправа «Накопичувальні компліменти» (час виконання – 10 хв). Мета: сприяти підвищенню самооцінки учасників групи. Задоволення базових потреб її членів, сприяння встановленню дружніх стосунків у колективі. Інструкція: «Гра починається з тих, хто стоїть в кожному ряду першим. Ви повертаєтесь до того, хто стоїть за вами і шепочете йому на вухо. Використовуйте простий оборот: «Я думаю, що ти... (привітний)». Другий учасник передає назад комплімент, який сам отримав, і додає до нього власний комплімент».

Дебрифінг (час виконання – 15 хв).

Заняття № 2 (тривалість – 2 години 10 хв). Повторення правил роботи групи (5 хв).

Вправа «Мене звуть... Я люблю себе за те, що...» (час виконання – 15 хв). Мета: для відновлення в пам'яті імен учасників групи і створення робочої атмосфери.

Інструкція: Вправа проводиться в колі. Тренер пропонує учасникам по черзі або по бажанню назвати своє ім'я і сказати за що себе люблю. Кожен по черзі говорить дві фрази: «Мене звуть...» і «Я люблю себе за те, що...». Не відволікайтеся на суперечки і обговорення із приводу ваших бажань. Просто висловлюйте їх по черзі, неупереджено і швидко.

Вправа «Мозковий штурм «Етапи вирішення конфліктів» (час виконання – 15 хв). Мета: сприяти розвитку критичного мислення, оцінювання наслідків.

Інструкція: тренер пропонує учасникам обговорити питання «Етапи вирішення конфліктів». Усі висловлювання учасників записуються, потім тренер робить невеличке інформаційне повідомлення.

Вправа «Способи врегулювання конфліктів» (час виконання – 15 хв). Мета: сформувати в учасників групи уявлення про етапи вирішення конфліктів.

Інструкція: тренер записує етапи вирішення конфліктів, детально пояснює кожний етап. Після запису відбувається обговорення в групі. Питання до обговорення:

- Який стиль вирішення конфлікту є найкращим на вашу думку?
- Який стиль вирішення конфлікту є найгіршим на вашу думку?
- Який стиль вирішення конфлікту обираєте ви в повсякденному житті?

Таблиця 1

Стилі вирішення конфлікту

№ п/п	Стиль	Сутність стратегії	Умови ефективного застосування	Недоліки
1	Змагання	Прагнення досягнути свого в збиток іншому	Результат дуже важливий. Володіння певною владою. Необхідність термінового вирішення.	При поразці – незадоволеність. При перемозі – почуття провини; непопулярність; зіпсовані відносини.
2	Ухилення	Відхід від відповідальності за рішення	Результат не дуже важливий. Відсутність влади. Збереження спокою. Бажання виграти час.	Перехід конфлікту в приховану форму.
3	Пристосування	Згладжування розбіжностей за рахунок власних інтересів	Предмет розбіжності більш важливий для іншого. Бажання зберегти мир. Правда на іншій стороні. Відсутність влади.	Ви поступилися. Рішення відкладається.
4	Компроміс	Пошук рішень за рахунок взаємних поступок	Самотня влада. Взаємовиключні інтереси. Немає резерву часу. Інші стилі неефективні.	Отримання тільки половини очікуваного. Причини конфлікту повністю не усунуто.
56	Співпраця	Пошук рішення, що задовольняє всіх учасників	Є час. Рішення важливо обом сторонам. Чітке розуміння точки зору іншого. Бажання зберегти відносини.	Часові та енергетичні витрати. Негарантованість успіху.

Вправа «Коло знайомств» (час виконання – 10 хв). Мета вправи: згуртувати учасників та зняти їх внутрішню напругу.

Інструкція: Учасники встають у коло. Один із гравців робить крок у центр кола, називає своє ім'я, показує якийсь рух або жест, властивий йому або придуманий, потім повертається знову в коло. Усі гравці повторюють як можна точніше його рух, інтонацію, міміку. Таким чином, кожний з учасників продемонструє свій рух або жест.

Вправа «Кажу, що бачу» (час виконання – 10–15 хв). Мета: навчити учасників групи висловлювати свою думку без оцінювання інших людей. Сприяти розвитку спостереження.

Інструкція: «Сидячи в колі, зараз ви спостерігаєте за поведінкою інших і, по черзі, говорите, що бачите щодо будь-якого з учасників. Наприклад: «Коля сидить, поклавши ногу на ногу», «Катруся посміхається». Ведучий стежить за тим, щоб не використовувалися оціночні судження і умовиводи. Після виконання вправа обговорюється. Питання для обговорення:

- Чи часто спостерігалася тенденція використовувати оцінки?
- Що було складним в цій вправі?
- Що відчували учасники під час виконання вправи?

Вправа-розминка «Веселуха». Мета: зняття втоми та переключення між видами діяльності, згуртування колективу та створення позитивного клімату в групі.

Інструкція: тренер пропонує учасникам групи придумати кодове слово, наприклад «Веселуха». І коли тренер промовить це слово, учасники повинні встати і швидко поміняти місцями один з одним.

До уваги тренера: тренер може сказати кодове слово в будь-якій частині тренінгу і повторити його декілька разів підряд або ж впродовж тренінгу. Також тренер може домовитися з учасниками групи, що коли вони втомляться вони можуть нагадати тренерові (передати записку з кодовим словом).

Вправа «Невпевнені, впевнені та агресивні відповіді» (час виконання – 20 хв). Мета: формування навиків модифікації та корекції поведінки на основі аналізу розігрування ролей і групового аналізу поведінки. Відпрацювання практичних навичок.

Інструкція: Кожному члену групи пропонується продемонструвати в заданій ситуації невпевнений, впевнений і агресивний типи відповідей. Це рольова гра, в якій членам групи дається можливість програти свої внутрішньоособистісні конфлікти. Розігрування ролей використовується для розширення усвідомлення поведінки та можливості її зміни.

Вправа «Подарунки» (час виконання – 20 хв). Мета: сприяння творчій та позитивній атмосфері в колективі, згуртування колективу.

Інструкція: Усі члени групи анонімно дарують один одному уявні подарунки (пишуть на папері назви, позначення, характеристики і кількість тих речей, предметів, об'єктів, явищ, які хочуть подарувати саме

цьому учасникові). Подарунки не підписуються. Ведучий збирає подарунки і складає окремими купками, не передаючи адресатам доти, доки не будуть зібрані подарунки для всіх. Потім подарункові набори роздаються. Якийсь час учасники вивчають зміст записок. Обговорення підсумків може вилитися у вільний обмін враженнями. Висновки, здогади, міркування, пов'язані з характером подарованого один одному, учасники роблять самі.

Дебрифінг (час виконання – 5 хв).

Заняття № 3 (тривалість – 2 год). Повторення правил 5 хв.

Вправа «Ніхто з вас не знає, що я...» (час виконання – 5 хв). Матеріал: м'яч або клубок. Мета: надати можливість учасникам, які уже знайомі, й були разом впродовж певного часу, дізнатися один про одного щось нове, створити працездатність в групі.

Інструкція: Тренер дає учасникам м'яч. Учасники кидають один одному м'яч зі словами: «Ніхто з вас не знає, я...».

Вправа «Модель зміни поведінки» (час виконання – 30 хв). Мета: сформуванню в учасників групи уявлення про можливість зміни небажаної поведінки.

Інструкція: тренер записує модель зміни поведінки. Детально пояснює кожний етап. Після запису відбувається обговорення в групі.

Вправа «Перебільшення або повна зміна поведінки» (час виконання – 15 хв). Мета: формування навиків модифікації та корекції поведінки на основі аналізу розігрування ролей і групового аналізу поведінки. Закріплення практичних знань.

Інструкція: членам групи дається можливість програти свої внутрішньоособистісні конфлікти. Розігрування ролей використовується для розширення усвідомлення поведінки та можливості її зміни. Учасник сам обирає небажану особисту поведінку, або група допомагає йому обрати поведінку, яка ним не усвідомлюється.

Вправа «Сигнал» (час виконання – 5 хв). Мета: розминка, поліпшення атмосфери в групі.

Інструкція: учасники стоять по колу, досить близько і тримаються ззаду за руки. Хтось, легко стискаючи руку, посилає сигнал у вигляді послідовності швидких або більш довгих стиснень. Сигнал передається по колу, поки не повернеться до автора. У вигляді ускладнення можна посилати кілька сигналів одночасно, в одну або різні сторони руху.

Вправа «Диспут» (час виконання – 20 хв). Мета: розвиток умінь і навичок активного слухання.

Інструкція: учасники діляться на дві рівні за чисельністю команди, за допомогою жереба вирішується, яка з команд буде займати одну з альтернативних позицій з якого-небудь питання, наприклад: прихильники і противники «засмаги», «куріння», «роздільного харчування» і т. д. Аргументи на користь тієї або іншої точки зору члени команд висловлюють по черзі.

Вправа «Згладжування конфліктів» (час виконання – 15 хв). Мета: відпрацювання умінь і навичок згладжування конфліктів.

Інструкція: ведучий розповідає про важливість вміння швидко і ефективно згладжувати конфлікти; про основні методи врегулювання конфліктів. Учасники розбиваються на трійки. Протягом 5 хвилин кожна трійка придумує сценарій, за яким двоє учасників представляють конфліктуючі сторони (наприклад, подружжя), а третій – грає миротворця, арбітра. Питання для обговорення:

- Які методи згладжування конфліктів були продемонстровані?
- Які, на ваш погляд, цікаві знахідки використовували учасники під час гри?
- Як варто було поводити себе тим учасникам, кому не вдалося згладити конфлікт?

Вправа «Якщо б..., я став би...» (час виконання – 10 хв). Мета: вироблення навичок швидкого реагування на конфліктну ситуацію.

Інструкція: вправа відбувається по колу: один учасник ставить умову, в якій обумовлена певна конфліктна ситуація: «якби мене обрахували в магазині...». Наступний, який сидить поруч, продовжує (закінчує) пропозицію: «...я став вимагати книгу скарг». Доцільно провести цю вправу в декілька етапів, в кожному з яких беруть участь всі присутні, після чого відбувається обговорення. Ведучий зазначає, що як конфліктні ситуації, так і виходи з них, можуть повторюватися.

Вправа-розминка «Веселуха». Мета: зняття втоми та переключення між видами діяльності, згуртування колективу та створення позитивного клімату в групі.

Інструкція: тренер пропонує учасникам групи. Придумати кодове слово. наприклад «Веселуха», і коли тренер промовить це слово, учасники повинні встати і швидко помінятися місцями один з одним.

Дебрифінг (час виконання – 5 хв).

Заняття № 4 (тривалість – 2 год 10 хв). Повторення правил (5 хв). Вправа «Спіймай руку» (час виконання – 10 хв). Мета: створення атмосфери ефективної взаємодії учасників.

Інструкція: Тренер пропонує учасникам вибрати партнера і стати навпроти нього. Той, хто старший за віком, буде «ловець», розставляє руки і тримає їх на рівні стегон, на відстані близько 25 сантиметрів один від одного. Кисті його рук утворюють відкриту пастку. Завдання другого – провести свою ліву або праву руку між обома руками партнера, не торкаючись цієї пастки, так як вона в будь-який момент може закритися. Якщо «ловець» зловить руку партнера, то вони міняються ролями, спійманою вважається рука, до якої доторкнеться «ловець» (якщо є можливість, можна провести другий тур з іншими партнерами).

Вправа «Правила безконфліктного спілкування» (час виконання – 30 хв). Мета: навчити учасників навичкам міжособистісного спілкування відстоювання власних інтересів, оцінювання наслідків.

Інструкція: тренер записує на дошці або фліпчарті правила. Учасники занотовують за тренером. При написанні правил, тренер детально пояснює кожне правило і наводить приклад. Після написання правил відбувається обговорення.

Правило 1. Не вживайте конфліктогени. Правило 2. Не відповідайте конфліктогеном на конфліктоген. Правило 3. Проявляйте емпатію до співрозмовника. Правило 4. Робіть якомога більше доброзичливих посилянь.

Вправа «Контраргументи» (час виконання – 40–50 хв). Мета: створення умов для саморозкриття, вміння вести полеміку та контраргументацію.

Інструкція: кожен член групи повинен розповісти іншим учасникам про свої слабкі сторони, про те, що він не приймає в собі. Інші учасники уважно слухають і по закінченні виступу обговорюють сказане, намагаючись навести контраргументи, тобто те, що можна протиставити зазначених недоліків або навіть показуючи, що наші слабкості в одних випадках, стають нашою силою в інших.

Вправа-розминка «Веселуха». Мета: зняття втоми та переключення між видами діяльності, згуртування колективу та створення позитивного клімату в групі.

Інструкція: тренер пропонує учасникам групи. Придумати кодове слово, наприклад «Веселуха», коли тренер промовить це слово, то учасники повинні встати і швидко помінятися місцями один з одним.

Вправа «Позиція» (час виконання – 10 хв). Мета: рефлексія взаємооцінкових позицій учасників тренінгових занять.

Інструкція: учасники утворюють два кола: внутрішнє і зовнішнє. Зовнішнє коло рухається, внутрішнє залишається на місці. Хто знаходиться у зовнішньому колі висловлює своє враження про партнера по внутрішньому колі, починаючи з фрази «Я бачу тебе», «Я хочу тобі сказати», «Мені подобається в тобі». Через 2 хвилини зовнішнє коло зміщується на одну людину і т. д.

Вправа «Зворотній зв'язок» (час виконання – 10 хв). Мета: отримати зворотній зв'язок про себе як про керівника групи та звернути увагу учасників на важливість психологічної атмосфери в групі. Проаналізувати задоволеність/незадоволеність групою роботи тренера, внести правки в хід роботи тренінгової програми.

Інструкція: «Я хочу, щоб кожен з вас показав, наскільки він в даний момент задоволений роботою групи. Всі сідають в коло і кожен учасник по черзі висловлює свою думку».

Дебрифінг (час виконання – 5 хв).

Заняття № 5 (тривалість – 1 год 40 хв). Вправа «Трамвайчик» (час виконання – 10 хв). Мета: створення позитивної атмосфери, налаштування учасників на роботу.

Інструкція: всі учасники сидять по колу, де знаходиться один вільний стілець. Починає той, у кого вільний стілець праворуч, він повинен пересісти на вільний стілець і сказати: «А я їду». Наступний учасник, у кого справа виявився порожній стілець, пересідає і каже: «А я теж». Третій учасник каже: «А я зайцем», а четвертий заявляє: «А я ... (називає ім'я будь-якого учасника)». Той, чиє ім'я назвали, поспішає сісти на порожній стілець, і всі за аналогією повторюються з початку.

Вправа «Плюси і мінуси конфлікту» (час виконання – 20 хв). Мета: закріпити інформацію стосовно конфлікту, сприяти розвитку відстоювання власної думки, критичного, мислення, аналізу інформації.

Інструкція: Учасники діляться на дві групи. Першій команді потрібно буде в режимі мозкового штурму записати якомога більше позитивних наслідків конфліктних ситуацій, другій команді, відповідно, описати негативні наслідки конфліктів.

Вправа-розминка «Веселуха» (час виконання – 5 хв). Мета: зняття втоми та переключення між видами діяльності, згуртування колективу та створення позитивного клімату в групі.

Інструкція: тренер пропонує учасникам групи придумати кодове слово, наприклад «Веселуха», коли тренер промовить це слово, учасники повинні встати і швидко помінятися місцями один з одним.

Вправа «Я в конфлікті» (час виконання – 20 хв). Мета: висловити своє бачення самого себе в складній ситуації дати можливість звільнитися від накопичених емоцій.

Інструкції: учасникам роздаються аркуші паперу, всі необхідні для малювання матеріали, і вони займають будь-яке відокремлене місце. Протягом 10 хвилин їм треба буде намалювати картину, головна ідея якої виражається в її назві «Я в конфлікті». Коли всі малюнки готові, ведучий збирає їх і перемішує, щоб не можна було здогадатися, де чий малюнок. Учасники сідають у коло, і далі вони повинні обговорити, хто є творцем тієї чи іншої роботи. Коли всі автори визначено, учасники обмінюються враженнями як від самого процесу малювання, так і від подальшого обговорення малюнків у групі.

Вправа «Довірливе падіння» (час виконання – 20 хв). Мета: формування навичок психомоторного взаємодії, скорочення комунікативної дистанції між членами групи.

Інструкція: учасники утворюють велике коло, один із них стає в центр кола, потім падає на руки кому-небудь з кола, для цього потрібно заплющити очі, розслабитися та падати назад. Кожен повинен мати можливість падати і ловити. По закінченню завдання група обговорює враження від виконаної вправи.

Вправа «Побажання» (час виконання – 10 хв). Мета: сприяти створенню позитивної, дружельної атмосфери в колективі.

Інструкція: учасники сидять в колі і по черзі або за бажанням звертаються з побажанням до свого сусіда праворуч: «Я бажаю тобі...».

Дебрифінг (тривалість – 5 хв).

Заняття № 6 (тривалість – 1 год 40 хв). Вправа «Гуфі» (час виконання – 5 хв). Мета: створення позитивної атмосфери у колективі, налаштування учасників на робочий процес.

Інструкція: на початку вправи ведучий обирає одного учасника на роль Гуфі (казкової істоти), але повідомляє йому про це так, щоб інші учасники групи не дізналися. Учасники встають у коло і ведучий повідомляє, що серед присутніх є мовчазна істота Гуфі. Знайти її можна лише так: доторкнутися і запитати: «Ти – Гуфі?», якщо відповідь буде «Ні» – можна рухатись далі. Якщо відповіді не буде – значить це справжній Гуфі, і той хто доторкнувся до нього приліплюється до нього і сам стає також мовчазною істотою.

Вправа «Техніки, що знижують та підвищують напругу у конфлікті» (час виконання – 30 хв). Мета: сприяти розвитку навичок використання технік у конфлікті.

Інструкція: тренер записує на дошці або фліпчарті правила, учасники занотовують за тренером. При написанні правил, тренер детально пояснює кожен техніку і наводить приклад. Після написання технік відбувається їх обговорення:

- Для чого потрібні ці техніки? Яка роль цієї техніки в конфлікті?
- Надання партнеру можливості виговоритися.
- Вербалізація емоційного стану свого та партнера.
- Підкреслення спільності з партнером (схожість інтересів, думок, єдність мети та ін.).
- Прояв інтересу до проблем партнера.
- Підкреслення значущості партнера, його думки у ваших очах.
- У разі вашої неправоти – негайне визнання її.
- Пропозиція конкретного виходу із ситуації.
- Звернення до фактів.
- Спокійний впевнений темп мовлення.
- Підтримання оптимальної дистанції, кута повороту і контакту очей.

Техніки, що підвищують напругу:

- Перебивання партнера.
- Ігнорування емоційного стану свого та партнера.
- Підкреслення відмінностей між собою і партнером, применшення внеску.
- Партнера в загальну справу і перебільшення свого.
- Демонстрація незацікавленості в проблемі партнера.
- Приниження партнера, негативна оцінка особистості партнера.
- Відтягування моменту визнання своєї неправоти або заперечення її.
- Пошук винних і звинувачення партнера.
- Перехід на «особистості».
- Різде прискорення темпу мовлення.
- Уникання просторової близькості і нахилу тіла.

Вправа-розминка «Веселуха» (тривалість – 5 хв). Мета: зняття втоми та переключення між видами діяльності, згуртування колективу та створення позитивного клімату в групі.

Інструкція: тренер пропонує учасникам групи придумати кодове слово, наприклад «Веселуха», коли тренер промовить це слово, учасники повинні встати і швидко помінятися місцями один з одним.

Вправа «Робота з асоціаціями до поняття «конфлікт» (час виконання – 10 хв). Мета: усвідомлення власного емоційного поля сприйняття конфлікту.

Інструкція: учасники сидять по колу: «У фокусі нашої уваги конфлікт. Коли ми вимовляємо це слово, у нас виникає ряд асоціацій, почуттів. Ми чули про конфлікт, знаємо, як він проявляється у поведінці людей. Зараз ми досліджуємо відображення конфлікту на внутрішньому стані людини. Нехай кожен скаже, з чим асоціюється слово «конфлікт», який образ підказує ваша уява? « Після першого ряду асоціацій можна попросити продовжити:

- Якщо конфлікт це меблі, то які?
- Якщо посуд, то який?
- Якщо одяг, то який?

Вправа «Випадок із життя» (час виконання – 20 хв). Мета: закріпити отриманий під час тренінгу досвід.

Інструкція: кожен з учасників по черзі розповідає про конфлікт, свідком або учасником якого він колись був. Ця розповідь стане сценарієм для подальшої рольової гри, в якій візьмуть участь усі присутні. Оповідач може бути не тільки «сценаристом» і «режисером» цієї рольової гри, робити по кілька «дублів» тощо.

Вправа «Долонька» (час виконання – 10 хв). Мета: забезпечити психологічне розвантаження учасників, створення дружньої, позитивної атмосфери.

Інструкція: кожен з учасників на аркуші обводить фломастером свою долоню і пише ім'я, потім передає сусідові праворуч і далі по колу, кожен пише на отриманій долоньці одну позитивну рису, яку він побачив у людині, листок якої потрапив до нього. Кожен з учасників наприкінці отримує свій листок з відгуками.

Дебрифінг (тривалість – 10 хв).

Заняття № 7 (тривалість – 1 год 25 хв). Вправа «Я – це...» (час виконання – 30 хв). Мета: допомогти учасникам краще познайомитися, розповісти про себе.

Інструкція: всім роздаються листочки і ручки. Учасники придумують 10 слів або фраз, які характеризують його, записують на листочку і прикріплюють на груди. Після закінчення часу учасники починають переміщатися по аудиторії і читати характеристики один одного. Коли всі прочитають написи у кожній людині, сідають у коло і починають обговорювати.

Вправа «Спілкування в різних позиціях» (час виконання – 10 хв). Мета: дати зрозуміти, що для спілкування важлива відсутність бар'єрів між співрозмовниками.

Інструкція: учасникам дається 6 хв для розмови на тему «Які особистісні риси важливі для спілкування», потім учасники повертаються один до одного спиною й розпочинають бесіду. Учасники кілька хвилин спілкуються, сидячи спиною один до одного, по 1,5 хв – один сидячи, другий стоячи й навпаки; потім так само, але обличчям один до одного, 1,5 хв – сидячи обличчям один до одного. Обговорення: «В якому положенні спілкуватися було найкомфортніше? Чому?»

Вправа «Остання зустріч» (час виконання – 10 хв). Мета: удосконалення комунікативної культури, стимулювання активності учасників.

Інструкція: «Уявіть собі, що заняття вже закінчилися, і ви прощаєтеся. Але чи все встигли сказати один одному? Може ви забули поділитися з групою своїми переживаннями? Або є людина, думку якої про себе ви хотіли б дізнатися? Або ви хочете подякувати кому-небудь? Зробіть це «тут і тепер»».

Вправа «Потяг їде на південь» (час виконання – 10 хв). Мета: сприяти створенню гарного настрою в групі, позитивного завершення тренінгових занять.

Інструкція: учасники стають в коло, кладуть руки на спину сусідові і повторюють рухи за тренером: «Потяг їде... (учасники пропонують куди хотіли б поїхати). Розпочався маленький дощ, який стає сильнішим пішов град. Під'їжджаючи до місця призначення дощ закінчується, виходить сонечко».

Вправа «Хай нам завтра пощастить!!!» (час виконання – 5 хв). Мета: сприяти створенню гарного настрою в групі, позитивного завершення тренінгових занять.

Інструкція: учасники стають в коло обнімаючи один одного за талію. Підгинають одну ногу і скачуть на одній нозі спочатку вправо, а потім вліво. При цьому промовляючи «Хай нам завтра пощастить!!!».

Вправа «Зворотній зв'язок» (час виконання – 5 хв). Мета: підведення підсумку роботи.

Інструкція: кожен з учасників групи, в тому числі і тренер, висловлюють свої враження від тренінгу.

Дебрифінг (тривалість – 10 хв).

Висновки. Представлена програма психокорекційного тренінгу «Вчимося конструктивно вирішувати конфліктні ситуації» пропонується для використання психологами, які працюють з дітьми підліткового віку як ефективний метод надання їм психологічної допомоги. Перспективи подальших досліджень вбачаємо в представленні аналізів результатів особистісної психокорекції учасників даного тренінгу.

Список використаних джерел:

1. Бабосов Е. Конфликтология. Учебное пособие. 2-е изд. Минск : ТетраСистемс, 2000. 464 с.
2. Громова О. М. Конфликтология. М. : Экспос, 2000. 320 с.
3. Камінська О. Особистісні детермінанти конфліктності в підлітковому віці. *Психологія: реальність і перспективи. Збірник наукових праць РДГУ*. Вип. 14. Рівне, 2020. С. 84–91.
4. Савін О. І. Внутрішньоособистісний конфлікт як чинник делінквентної поведінки неповнолітніх : дис. канд. психол. наук: 19.00.07. Київ, 2012. 189 с.
5. Станішевська В. І., Третякова Т. М. Психологічні маркери особистості, що переживає внутрішньоособистісний конфлікт. *Вісник національного університету оборони України*. 2020. Вип. 1. С. 173–178.

References:

1. Babosov, E. (2000). *Konfliktologiya [Conflictology]. Uchebnoe posobie. 2-e izd. Minsk : TetraSistems. [in Russian]*
2. Gromova, O. (2000). *Konfliktologiya [Conflictology]. M. : Ekspos. [in Russian]*
3. Kamins'ka, O. (2020). *Osobystisnyh determinant konfliktnosti v pidlitkovomu vici [Personal determinants of conflict in adolescence]. Psihologija: real'nist' i perspektivy. Zbirnyk naukovykh prac' RDGU. Vyp. 14. 84–91. [in Ukrainian]*
4. Savin, O. (2012). *Vnutrishno-osobystisnyj konflikt jak chynnyk delinkventnoi povedinky nepovnolitnih [Interpersonal conflict as factor of delictional behavior of minor]. Doctor's thesis. Kyiv. [in Ukrainian]*
5. Stanishevskaya, V., Tretiakova, T. (2020). *Psikhologichni markery osobystosti, shcho perezhivaє vnutrishnoosobystisnyi konflikt [Psychological markers of an individual experiencing an intrapersonal conflict]. Visnyk natsionalnoho universytetu obrony Ukrainy. Vyp. 1, 173–178. [in Ukrainian]*

SPIS TREŚCI

CONTENTS

EDUCATION AND PEDAGOGY

Lyudmila Aleksieienko-Lemovska

ORCID ID: 0000-0001-5391-0719

PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNE UWARUNKOWANIA KSZTAŁTOWANIA
SIĘ CECH PRZYWÓDCZYCH U STUDENTÓW INSTYTUCJI SZKOLNICTWA
WYŻSZEGO O SPECJALNOŚCI PSYCHOLOGIA.....3

PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGIC CONDITIONS FOR THE FORMATION
OF LEADERSHIP QUALITIES IN STUDENTS OF HIGHER EDUCATIONAL
INSTITUTIONS MAJORING IN PSYCHOLOGY.....3

Olesia Kotsan

ORCID ID: 0000-0003-2213-5208

ROLA PODEJŚCIA INTERDYSCYPLINARNEGO W KSZTAŁTOWANIU
KOMPETENCJI INTERPRETACYJNYCH NAUCZYCIELA GRY NA FORTEPIANIE.....10

THE ROLE OF INTERDISCIPLINARY APPROACH IN THE FORMATION
OF INTERPRETIVE COMPETENCE OF A PIANO TEACHER.....10

Valentyna Moisiuk

ORCID ID: 0000-0002-2732-3817

STORYTELLING JAKO METODA NAUCZANIA JĘZYKA OBCEGO W WYŻSZEJ SZKOLE.....15

STORYTELLING AS A METHOD OF TEACHING A FOREIGN LANGUAGE
IN HIGHER SCHOOL.....15

Olexandr Nazarkin

ORCID ID: 0000-0003-1384-749X

Victoria Nazarkina

ORCID ID: 0000-0002-0767-6180

WSPÓŁCZESNE PROBLEMY STANDARYZACJI EDUKACJI I STWORZENIA
KRAJOWEGO SYSTEMU KWALIFIKACJI W UKRAINIE.....23

CURRENT PROBLEMS OF EDUCATION STANDARDIZATION AND CREATION
OF A NATIONAL SYSTEM OF QUALIFICATIONS IN UKRAINE.....23

Ievgen Nelin

ORCID ID: 0000-0001-5612-8589

REALIZACJA IDEI PSYCHOLOGII INDYWIDUALNEJ
W KONTEKŚCIE DYSKURSU PSYCHOANALITYCZNO-PEDAGOGICZNEGO.....32

REALIZATION OF IDEAS OF INDIVIDUAL PSYCHOLOGY
IN THE CONTEXT OF PSYCHOANALYTICAL AND PEDAGOGICAL DISCOURSE.....32

Volodymyr Onatskyi

ORCID ID: 0000-0002-4751-7029

BADANIE UZDOLNIEŃ AKADEMICKICH W KRAJOWYCH WYWIADACH
PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNYCH PIERWSZEJ POŁOWY XX WIEKU.....39

RESEARCH OF ACADEMIC TALENT IN DOMESTIC PSYCHOLOGICAL
AND PEDAGOGICAL INTELLIGENCE OF THE FIRST HALF OF THE XX CENTURY.....39

Olha Titova

ORCID ID: 0000-0001-8471-0867

KORZYSTANIE Z SERWISÓW ONLINE W NAUCZANIU MATEMATYKI
UCZNIÓW KLAS MŁODSZYCH.....44

APPLICATION OF ONLINE SERVICES IN TEACHING MATHEMATICS
TO YOUNG SCHOOL STUDENTS.....44

Tong Linge

ORCID ID: 0000-0002-1147-6421

PODSTAWY METODOLOGICZNE KSZTAŁCENIA PRZYSZŁYCH NAUCZYCIELI SZTUKI MUZYCZNEJ W ZAKRESIE ROZWIJANIA ZDOLNOŚCI MUZYCZNYCH UCZNIÓW.....	50
METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF TRAINING FUTURE MUSICAL ART TEACHERS FOR THE DEVELOPMENT OF SCHOOL STUDENTS' MUSICAL ABILITIES.....	50

Victoria Furkalo

ORCID ID: 0000-0002-0502-3207

Volodymyr Furkalo

ORCID ID: 0000-0002-4707-6788

WARTOŚCI ŻYCIOWE W CZASIE WOJNY.....	57
LIFE VALUES DURING THE WAR.....	57

Olena Shamanska

ORCID ID: 0000-0002-2677-8983

WSPARCIE TECHNOLOGICZNE RÓŻNYCH KIERUNKÓW EDUKACJI DOROSŁYCH WE WSPÓŁCZESNYCH WARUNKACH ROZWOJU SPOŁECZNEGO.....	62
TECHNOLOGICAL SUPPORT OF DIFFERENT DIRECTIONS OF ADULT EDUCATION IN MODERN CONDITIONS OF SOCIAL DEVELOPMENT.....	62

Liudmyla Shesterikova

ORCID ID: 0000-0002-8303-4294

KOLIZJE TERMINOLOGICZNE W OKREŚLANIU ISTOTY POJĘCIA PEDAGOGICZNEGO „ARTYSTA-WYKONAWCA”.....	68
TERMINOLOGICAL COLLISIONS IN DETERMINING THE ESSENCE OF THE PEDAGOGICAL CONCEPT “PERFORMING ARTIST”.....	68

CULTURE AND ART**Paulo Berest**

ORCID ID: 0000-0002-5218-4812

KULTUROLOGICZNE PODSTAWY WYSTĘPOWANIA DESTYNACJI TURYSTYCZNYCH W KIJOWIE DO KOŃCA XIX WIEKU.....	73
CULTUROLOGY GROUNDS FOR EMERGENCE TOURIST DESTINATIONS IN KYIV UNTIL THE END OF THE 19TH CENTURY.....	73

Svitlana Marchenko

ORCID ID: 0000-0002-3662-9826

PROBLEM OCHRONY I POPULARYZACJI DZIEDZICTWA KULTUROWEGO WE WSPÓŁCZESNEJ UKRAINIE: ASPEKT BEZPIECZEŃSTWA.....	81
THE PROBLEM OF CULTURAL HERITAGE PRESERVATION AND PROMOTION IN MODERN UKRAINE: SECURITY ASPECT.....	81

Lilia Navolska

ORCID ID: 0000-0002-0244-0371

ARTYSTYCZNE ASPEKTY MATERIAŁÓW I FORMY W PROJEKTOWANIU ODZIEŻY MĘSKIEJ.....	87
IMPACT OF ARTS ON MATERIALS AND FORMS IN MENSWEAR DESIGN.....	87

Yevhenii Shyshliuk

ORCID ID: 0000-0002-7358-7864

ROLA SZTUK PIĘKNYCH W OŚWIETLENIU TRAGICZNEJ STRONY Z HISTORII ROMÓW Z PIERWSZEJ POŁOWY XX WIEKU.....	95
THE ROLE OF FINE ARTS IN COVERING THE TRAGIC PAGES OF ROMA HISTORY OF THE FIRST HALF OF THE XX CENTURY.....	95

Ivan Yarema

ORCID ID: 0000-0002-2843-5087

ROZWÓJ KOMUNIKACJI CYFROWEJ W UKRAINIE ESTABLISHMENT OF DIGITAL COMMUNICATION IN UKRAINE.....	101
ESTABLISHMENT OF DIGITAL COMMUNICATION IN UKRAINE.....	101

Iryna Yatsyk

ORCID ID: 0000-0001-7918-7522

PRAKTYKA UTRWALANIA PERFORMANCE'U: MANIPULACJA LUB KONIECZNOŚĆ.....	106
THE PRACTICE OF PERFORMANCE ART FIXATION: MANIPULATION OR NECESSITY.....	106

HUMANITIES**Oleh Barhel**

ORCID ID: 0000-0002-2242-2701

MODALNOŚĆ JAKO ŚRODEK PRAGMATYCZNEGO WPŁYWU W ANGLOJĘZYZYCHNYCH TEKSTACH MIĘDZYNARODOWYCH DOKUMENTÓW PRAWNYCH.....	112
MODALITY AS A MEANS OF PRAGMATIC INFLUENCE IN ENGLISH TEXTS OF INTERNATIONAL LEGAL DOCUMENTS.....	112

Olha Vakhovska

ORCID ID: 0000-0002-7720-0970

CZY GARNEK W SIĘDMIU OTWORACH POWINIEN BYĆ TAJEMNICĄ TEORETYKA TŁUMACZENIA?.....	117
MUST THE POT OF SEVEN HOLES BE A TRANSLATION THEORIST'S RIDDLE?.....	117

Tamara Dorokhina

ORCID ID: 0000-0002-9936-6226

Yurii Kakherskyi

ORCID ID: 0000-0002-8615-3651

YURII ANATOLIIOVYCH (SYN ANATOLIIA) PINCHUK: PROBLEMY POWSTANIA NARODU UKRAIŃSKIEGO W DZIEDZICTWIE NAUKOWYM M. I. KOSTOMAROWA.....	126
YURII ANATOLIIOVYCH PINCHUK: THE QUESTION OF FORMATION OF THE UKRAINIAN NATION IN THE SCIENTIFIC WORKS OF M. I. KOSTOMAROV.....	126

Vasylyna Zaitseva

ORCID ID: 0000-0002-2840-4440

ŻYCIE CODZIENNE SPOŁECZNOŚCI POLSKIEJ NA UKRAINIE ZACHODNIEJ PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ: ŚWIADOMOŚĆ, PAMIĘĆ, ADAPTACJA (NA MATERIAŁACH HISTORII MÓWIONEJ).....	132
EVERYDAY LIFE OF THE POLISH COMMUNITY IN WESTERN UKRAINE AFTER THE SECOND WORLD WAR: CONSCIOUSNESS, MEMORY, ADAPTATION (BASED ON ORAL HISTORY MATERIALS).....	132

Nataliia Kuspis

ORCID ID: 0000-0003-4221-9281

SKŁADNIA JAKO JEDEN Z GŁÓWNYCH ŚRODKÓW PEŁNIENIA FUNKCJI PRAGMATYCZNEJ W TEKSTACH REKLAMY ANGLOJĘZYZYCHNEJ.....	142
SYNTAX AS ONE OF THE LEADING MEANS OF IMPLEMENTING A PRAGMATIC FUNCTION IN ENGLISH ADVERTISING TEXTS.....	142

Maryna Mazur

ORCID ID: 0000-0002-5371-490X

MANIFESTACJA ZJAWISKA OSOBOWOŚCI JAKO NOŚNIKA WOLNEJ WOLI PRZEZ PRYZMAT KONCEPTUALNEGO ROZUMIENIA FILOZOFII JEAN-PAULA SARTRE'A.....	148
THE MANIFESTATION OF THE PHENOMENON OF PERSONALITY AS THE BEARER OF FREE WILL THROUGH THE PRISM OF CONCEPTUAL COMPREHENSION OF THE PHILOSOPHY OF JEAN-PAUL SARTRE.....	148

Dmytro Prysivok

ORCID ID: 0000-0003-2877-3200

- KOBIECE WIZJE TOPOSU WOJNY W POWIEŚCIACH HORICHA ZERNIA
„CÓRECZKA” I GASKI SZYJAN „ZA PLECAMI”.....154
- WOMEN’S VISIONS OF THE TOPOS OF WAR IN THE NOVELS
OF HORIHA ZERNIA “DAUGHTER” AND HASKA SHIAN “BEHIND THE BACK”.....154

Maria Semenova

ORCID ID: 0000-0003-3370-7750

- ZMIANA STANDARDÓW: JAK JĘZYKOZNAWCY TRAKTUJĄ NOWOTWORY
JĘZYKOWE W PERSPEKTYWIE HISTORYCZNEJ.....160
- SHIFTING STANDARDS: HOW LINGUISTIC NEOLOGISMS ARE VIEWED
FROM A HISTORICAL PERSPECTIVE.....160

Olha Sydorenko

ORCID ID: 0000-0001-8702-3659

- DEINFANTYLIZACJA SPOŁECZEŃSTWA UKRAIŃSKIEGO JAKO STRATEGIA
ARTYSTYCZNYCH TEKSTÓW PROZATORSKICH O REWOLUCJI GODNOŚCI.....166
- DEINFANTILIZATION OF UKRAINIAN SOCIETY AS A STRATEGY
OF ARTISTIC PROSE TEXTS ON THE REVOLUTION OF DIGNITY.....166

Hanna Onufriichuk

ORCID ID: 0000-0002-7589-4411

Maria Filipchuk

ORCID ID: 0000-0001-6818-6890

- SYMBOLIZACJA ZOOFRAZEM W MOWIE LUDOWEJ.....173
- SYMBOLIZATION OF ZOOPHRASE IN FOLK SPEECH.....173

Karine Khachaturian

ORCID ID: 0000-0003-4131-1836

- FUNKCJE WNĘTRZA W PROZIE ARTYSTYCZNEJ.....179
- INTERIOR FUNCTIONS IN ART PROSE.....179

Oleksandr Sholk

ORCID ID: 0000-0003-0830-4538

- CUDZOZIEMCY W SZEREGACH ARMII UKRAIŃSKIEJ REPUBLIKI
LUDOWEJ PODCZAS WOJNY POLSKO-RADZIECKIEJ 1920 ROKU.....183
- FOREIGNERS IN THE ARMY OF THE UNR DURING THE POLISH-SOVIET WAR OF 1920.....183

SOCIAL AND BEHAVIORAL SCIENCES**Svitlana Vnuchko**

ORCID ID: 0000-0001-9176-1304

Olena Polovko

ORCID ID: 0000-0002-1207-7174

- INSTYTUCJONALNY WYMIAR BEZPIECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO PAŃSTWA
W WARUNKACH WSPÓŁCZESNYCH TRENDÓW GLOBALIZACYJNYCH.....190
- INSTITUTIONAL DIMENSION OF STATE INFORMATION SECURITY
IN THE CONDITIONS OF CURRENT GLOBALIZATION TRENDS.....190

Nataliia Hrynova

ORCID ID: 0000-0001-7261-9871

Victoriia Stanishevskaya

ORCID ID: 0000-0003-3324-8988

- TRENING PSYCHOKOREKCYJNY
“UCZYMY SIĘ KONSTRUKTYWNIEM ROZWIĄZYWAĆ SYTUACJE KONFLIKTOWE”.....196
- PSYCHOCORRECTIVE TRAINING
“LET’S LEARN TO SOLVE CONFLICT SITUATIONS CONSTRUCTIVELY”.....196

Olena Zavhorodnia

ORCID ID: 0000-0001-8786-8707

OPRACOWANIE ZESTAWU NARZĘDZI INTEGRACYJNYCH W PSYCHOLOGII: KIERUNKI I PERSPEKTYWY BADAŃ.....	204
DEVELOPMENT OF INTEGRATIVE TOOLKIT IN PSYCHOLOGY: RESEARCH DIRECTIONS AND PERSPECTIVES.....	204

Olena Ivanova

ORCID ID: 0000-0002-0682-5607

PSYCHOLOGICZNE ASPEKTY SZKOLENIA PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH.....	212
PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF THE TRAINING OF SOCIAL WORKERS.....	212

Volodymyr Lipkan

ORCID ID: 0000-0002-7411-2086

TEORIA GEOSTRATEGII: ANALIZA DYSKURSYWNA.....	217
THEORY OF GEOSTRATEGY: DISCOURSE ANALYSIS.....	217

Liu Yan

ORCID ID: 0000-0001-8477-3403

CECHY MANIFESTACJI BARIER PSYCHOLOGICZNYCH W ROZWOJU KREATYWNOŚCI MŁODSZYCH NASTOLATKÓW.....	229
PARTICULARITIES OF THE MANIFESTATION OF PSYCHOLOGICAL BARRIERS TO THE CREATIVE DEVELOPMENT OF YOUNG TEENAGERS.....	229

Anastasiia Mishchenko

ORCID ID: 0000-0003-3394-3841

KOMUNIKACJA JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO UKRAINY W WARUNKACH WOJNY.....	235
COMMUNICATIONS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT BODIES OF UKRAINE IN WAR CONDITIONS.....	235

Tetyana Panyuk

ORCID ID: 0000-0002-2494-6111

Ivan Zyma

ORCID ID: 0000-0002-5063-949X

CHARAKTERYSTYKA CZYNNIKÓW BEZPIECZEŃSTWA EKONOMICZNEGO INSTYTUCJI SZKOLNICTWA WYŻSZEGO.....	240
CHARACTERISTICS OF FACTORS OF ECONOMIC SECURITY OF INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION.....	240

Nataliia Shelenkova

ORCID ID: 0000-0002-6488-9078

Liudmyla Zagoruiko

ORCID ID: 0000-0003-4250-3688

PSYCHOLOGICZNA ODPORNOŚĆ STUDENTÓW NA MANIPULACYJNE SKUTKI REKLAMY.....	246
STUDENTS' PSYCHOLOGICAL RESISTANCE TO MANIPULATIVE INFLUENCE OF ADVERTISING.....	246

MANAGEMENT AND ADMINISTRATION**Nataliya Aleksandrova**

ORCID ID: 0000-0002-7902-2434

Tetiana Davydenko

ORCID ID: 0000-0002-5470-8691

NARZĘDZIA KSZTAŁTOWANIA MOTYWACJI NAJWYŻSZEGO KIEROWNICTWA GLOBALNYCH KORPORACJI FINANSOWYCH.....	254
MOTIVATION TOOLS FOR TOP MANAGEMENT IN GLOBAL FINANCIAL CORPORATIONS.....	254

Tetiana Bieloshapka

ORCID ID: 0000-0002-2103-0730

WPLYW I AKTUALIZACJA ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH W DZIEDZINIE BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO UKRAINY.....	260
INFLUENCE AND ACTUALIZATION OF PUBLIC ORGANIZATIONS IN THE FIELD OF ENVIRONMENTAL SAFETY OF UKRAINE.....	260

LAW**Bohdan Aganin**

ORCID ID: 0000-0002-8654-3940

PODSTAWY PRAWNE ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO PRZEZ ORGANY I JEDNOSTKI NARODOWEJ POLICJI.....	268
LEGAL PRINCIPLES OF ENSURING ROAD TRAFFIC SAFETY BY BODIES AND UNITS OF THE NATIONAL POLICE.....	268

Roman Balahura

ORCID ID: 0000-0003-1353-8694

CECHY PROCESOWE SPORU O PRZYWRÓCENIU PRACOWNIKA DO PRACY.....	274
PROCEDURAL FEATURES OF THE DISPUTE ON REINSTATEMENT OF THE EMPLOYEE AT WORK.....	274

Inna Bezukh

ORCID ID: 0000-0003-0654-4028

CECHY REGULACJI PRAWNYCH W UKRAINIE INSTYTUTU ŚRODKÓW ZAPOBIEGAWCZYCH PODCZAS POSTĘPOWANIA PRZYGOTOWAWCZEGO W WARUNKACH STANU WOJENNEGO.....	278
PECULIARITIES OF LEGAL REGULATION IN UKRAINE OF THE INSTITUTION OF PREVENTIVE MEASURES DURING PRE-TRIAL INVESTIGATION UNDER MARTIAL LAW.....	278

Nataliia Blok

ORCID ID: 0000-0002-7052-5297

W SPRAWIE INFORMACJI PRAWNYCH EWIDENCJI I REJESTRACJI OSÓB WEWNĘTRZNIE PRZESIEDLONYCH.....	285
ON INFORMATION AND LEGAL ENSUREMENT ACCOUNTING AND REGISTRATION OF INTERNALLY DISPLACED PERSONS.....	285

Yevheniia Bokovykova

ORCID ID: 0000-0002-0577-3569

DOCHODY BUDŻETÓW LOKALNYCH W WARUNKACH STANU WOJENNEGO: ASPEKT FINANSOWO-PRAWNY.....	290
REVENUES OF LOCAL BUDGETS UNDER MARTIAL STATUS: FINANCIAL AND LEGAL ASPECT.....	290

Dariya Vitiuk

ORCID ID: 0000-0002-3457-9984

REGULACJE PRAWNE I NORMATYWNE DOTYCZĄCE WSPÓLDZIAŁANIA PAŃSTW W ZAKRESIE ZAPOBIEGANIA PRZESTĘPCZOŚCI W WYMIARZE MIĘDZYNARODOWYM.....	296
NORMATIVE AND LEGAL REGULATION OF THE INTERACTION OF STATES IN THE PREVENTION OF CRIME IN THE INTERNATIONAL DIMENSION.....	296

Oleksandra Voitsyshena

ORCID ID: 0000-0003-0631-9656

W SPRAWIE ODPOWIEDZIALNOŚCI DYSCIPLINARNEJ PRACOWNIKÓW ZGODNIE Z PRAWEM PRACY UKRAINY.....	303
REGARDING THE ISSUE OF DISCIPLINARY LIABILITY OF EMPLOYEES UNDER THE LABOR LEGISLATION OF UKRAINE.....	303

Petro Havaleshko

ORCID ID: 0000-0001-5903-6321

POJĘCIE I ISTOTA DOWODU ADMINISTRACYJNO-SĄDOWEGO: ASPEKTY PROCESOWE.....	308
CONCEPT AND ESSENCE OF ADMINISTRATIVE JUDICIAL PROVING: PROCEDURAL ASPECTS.....	308

Valentyn Halunko

ORCID ID: 0000-0002-8133-6766

NARZĘDZIA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ AKADEMICKIEJ DOBROCZYNNOSCI SZKOLNICTWA WYŻSZEGO NA UKRAINIE.....	314
TOOLS OF PUBLIS ADMINISTRATION OF ACADEMIC INTEGRITY OF HIGHER EDUCATION IN UKRAINE.....	314

Elina Gansetska

ORCID ID: 0000-0002-3515-8655

RETROSPEKTYWNA ANALIZA POWSTANIA INSTYTUCJI IMPEACHMENTU W SYSTEMIE ODPOWIEDZIALNOŚCI KONSTYTUCYJNO-PRAWNEJ.....	320
RETROSPECTIVE ANALYSIS OF THE ESTABLISHMENT OF THE INSTITUTE OF IMPEACHMENT IN THE SYSTEM OF CONSTITUTIONAL RESPONSIBILITY.....	320

Vladyslav Grynychuk

ORCID ID: 0000-0001-5747-6454

OCHRONĄ PRAW WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ DO ZNAKÓW TOWAROWYCH W INTERNECIE.....	325
PROTECTION OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS ON TRADEMARKS ON THE INTERNET.....	325

Oleksii Yevtushenko

ORCID ID: 0000-0002-4524-3773

LEGISLACYJNE ROZSTRZYGANIE POSTĘPOWAŃ SĄDOWYCH DOTYCZĄCYCH WYKROCZEŃ KARNYCH: DOŚWIADCZENIA KRAJÓW PRAWA KONTYNTENTALNEGO.....	331
A LEGISLATIVE SETTLEMENT OF JUDICIAL REALIZATION IS IN RELATION TO CRIMINAL MISCONDUCTS: EXPERIENCE OF COUNTRIES OF THE CONTINENTAL SYSTEM OF LAW.....	331

Olena Ivashchenko

ORCID ID: 0000-0003-2148-8220

W SPRAWIE PROBLEMU OKREŚLENIA UWARUNKOWAŃ SPOŁECZNYCH USTALANIA SANKCJI ZA WYKROCZENIA KARNE W SPRAWACH ZIEMI.....	338
CONCERNING THE PROBLEM OF DETERMINING THE SOCIAL CONDITIONS OF ESTABLISHING SANCTIONS FOR CRIMINAL OFFENSES IN THE FIELD OF LAND RELATIONS.....	338

Nadia Ilchyshyn

ORCID ID: 0000-0002-0435-6480

ZADANIA REALIZACJI PROCEDUR SĄDOWYCH W POSTĘPOWANIU ADMINISTRACYJNYM.....	343
TASKS OF IMPLEMENTATION OF COURT PROCEDURES IN ADMINISTRATIVE PROCEEDINGS.....	343

Natalyia Karabaza

ORCID ID: 0000-0002-9526-2155

POJĘCIE I KATEGORIE POSTĘPOWANIA SĄDOWEGO DOTYCZĄCEGO PODATKOWYCH WYKROCZEŃ KARNYCH W KONTEKŚCIE DOŚWIADCZEŃ KRAJÓW POSTSOWIECKICH.....	347
CONCEPTS AND CATEGORIES OF COURT PROCEEDINGS REGARDING TAX CRIMINAL OFFENSES IN THE CONTEXT OF THE EXPERIENCE OF POST-SOVIET COUNTRIES.....	347

Roman Kirin

ORCID ID: 0000-0003-0089-4086

Sergii Hryshchak

ORCID ID: 0000 0002 6302 1322

PRAWO ENERGETYCZNE UKRAINY: STRATEGIA PRZEDWOJENNA,
TRANSFORMACJA POWOJENNA.....353ENERGY LEGISLATION OF UKRAINE: PRE-WAR STRATEGY,
POST-WAR TRANSFORMATION.....353**Kolb Oleksandr**

ORCID ID: 0000-0003-1792-4739

O NIEKTÓRYCH DETERMINANTACH, KTÓRE SPOWODOWAŁY
NISKI POZIOM EDUKACJI I NAUKI W UKRAINIE W CZASIE WOJNY.....363ABOUT SOME DETERMINANTS THAT LED TO THE LOW LEVEL
OF EDUCATION AND SCIENCE IN UKRAINE DURING THE WAR.....363**Oleksandr Kolosov**

ORCID ID: 0000-0003-0128-5565

Lyubov Omelchuk

ORCID ID: 0000-0002-2457-0118

FUNKCJE BEZPIECZEŃSTWA CYBERNETYCZNEGO I PRZECIWDZIAŁANIA
CYBERPRZESTĘPCZOŚCI W WARUNKACH STANU WOJENNEGO W UKRAINIE.....368FEATURES OF ENSURING CYBERSECURITY AND COUNTERACTING
CYBERCRIMES IN THE CONDITIONS OF MARTIAL LAW IN UKRAINE.....368**Petro Kravchuk**

ORCID: 0000-0003-4246-974H

Margaryta Dovga

ORCID: 0000-0001-9320-0631

CECHY DOCHODZENIA W UKRAINIE NIEKTÓRYCH RODZAJÓW
PRZESTĘPSTW W ZAKRESIE OBROTU KRYPTOWALUTAMI.....375PECULIARITIES OF THE INVESTIGATION IN UKRAINE OF CERTAIN TYPES
OF CRIMINAL OFFENSES IN THE SPHERE OF CIRCULATION OF CRYPTOCURRENCY.....375**Marina Kutsenko**

ORCID ID: 0000-0001-7469-4760

HISTORYCZNY ROZWÓJ PRAWA PRACY.....383

HISTORICAL DEVELOPMENT OF LABOR LEGISLATION.....383

Tatyana Kutsenko

ORCID ID: 0000-0002-4607-9362

AKTUALNY STAN REGULACJI PRAWNEJ PRACY SĘDZIEGO.....388

CURRENT STATE OF THE LEGAL REGULATION OF LABOR ACTIVITIES OF JUDGES.....388

Leonid Merzlyi

ORCID ID: 0000-0001-9202-1981

RZETELNA PROCEDURA PRAWNA W DZIAŁALNOŚCI
SĘDZIEGO ŚLEDZCZEGO W KRAJACH EUROPEJSKICH.....393PROPER LEGAL PROCEDURE IN THE ACTIVITIES
OF THE INVESTIGATING JUDGE IN EUROPEAN COUNTRIES.....393**Kostiantyn Mieshkovoi**

ORCID ID: 000-0003-3341-5811

JEDNOSTKA DOCHODZENIOWA ORGANÓW NARODOWEJ POLICJI
UKRAINY I PODOBNE JEDNOSTKI W INNYCH KRAJACH ŚWIATA.....400INVESTIGATION UNIT OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE
AND SIMILAR UNITS IN OTHER COUNTRIES OF THE WORLD.....400

Vira Navrotska

ORCID ID: 0000-0002-3407-7984

Halyna Boreiko

ORCID ID: 0000-0002-5592-4302

USTAWOWE OGRANICZENIE SAMODZIELNEGO DOCHODZENIA UZASADNIONYCH INTERESÓW PRZEZ OSOBY, WOBEC KTÓRYCH TOCZY SIĘ POSTĘPOWANIE W SPRAWIE STOSOWANIA ŚRODKÓW PRZYMUSU MEDYCZNEGO.....	404
LEGISLATIVE RESTRICTION OF INDEPENDENT DEFENSE OF LEGAL INTERESTS BY PERSONS, ON WHOM MEDICAL MEASURES ARE CARRIED OUT.....	404

Larysa Nalyvaiko

ORCID ID: 0000-0002-7696-4223

Olha Chepik-Trehubenko

ORCID ID: 0000-0001-5499-5793

STOSOWANIE ZASADY PRAWORZĄDNOŚCI PRZEZ SĄDY MIĘDZYNARODOWE I KRAJOWE.....	413
APPLICATION OF THE PRINCIPLE OF THE RULE OF LAW INTERNATIONAL AND NATIONAL COURTS.....	413

Oleksandr Pashchynskyi

ORCID ID: 0000-0002-6156-2715

AKTUALNY STAN PRAWNEJ REGULACJI KONTROLI SPOŁECZNEJ NAD DZIAŁALNOŚCIĄ ORGANÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W UKRAINIE.....	420
CURRENT STATE OF LEGAL REGULATION OF PUBLIC CONTROL ON THE ACTIVITIES OF LOCAL SELF-GOVERNMENT BODIES IN UKRAINE.....	420

Volodymyr Polish

ORCID ID: 0000-0002-6293-188X

PODSTAWY METODOLOGICZNE BADANIA ZASADY SPRAWIEDLIWOŚCI W SYSTEMIE OGÓLNYCH ZASAD PRAWA.....	425
METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF RESEARCHING THE PRINCIPLE OF JUSTICE IN THE SYSTEM OF GENERAL PRINCIPLES OF LAW.....	425

Oleksandr Solomoniuk

ORCID ID: 0000-0002-4879-9486

WPLYW TECHNOLOGII BLOCKCHAIN NA ORZECZNICTWO SĄDOWE.....	430
IMPACT OF BLOCKCHAIN TECHNOLOGY ON JUDICIAL LAW-MAKING.....	430

Anastasiia Chernysh

ORCID ID: 0000-0001-7551-5365

INTEGRACJA MŁODZIEŻY JAKO JEDEN Z RODZAJÓW OCHRONY SOCJALNEJ MŁODZIEŻY.....	435
REINTEGRATION OF YOUTH AS ONE OF THE TYPES OF SOCIAL PROTECTION OF YOUTH.....	435

Vita Shal

ORCID ID: 0000-0001-9099-4253

DOŚWIADCZENIA PAŃSTW UNII EUROPEJSKIEJ W ZAKRESIE REGULACJI PRAWNYCH GWARANCJI SOCJALNYCH PROKURATORÓW.....	441
EXPERIENCE OF THE COUNTRIES OF THE EUROPEAN UNION REGARDING THE LEGAL REGULATION OF SOCIAL GUARANTEES OF PROSECUTORS.....	441

Kateryna Shapovalova

ORCID ID: 0000-0003-4027-7576

POZYTYWNE DOŚWIADCZENIA LITWY W ZAKRESIE PRAWNEJ REGULACJI OCHRONY SOCJALNEJ FUNKCJONARIUSZY PUBLICZNYCH W NOWOCZESNYCH WARUNKACH KOMUNIKACJI INFORMACYJNEJ.....	447
POSITIVE EXPERIENCE OF LITHUANIA REGARDING THE LEGAL REGULATION OF SOCIAL PROTECTION OF CIVIL SERVANTS IN MODERN CONDITIONS OF INFORMATION COMMUNICATIONS.....	447